

Peak Oil – Hållbara energialternativ när oljan tar slut

Centerpartiet i Håbo hade redan torsdagen den 29/3 (under Miljöveckan) inbjudit Boo Östberg från Knivsta kommun att hålla föredraget ”Peak Oil – Hållbara energialternativ när oljan tar slut”, men tyvärr blev Boo sjuk och föredragningen fick istället hållas tisdagen den 17/4.

Globalt sett så står fossilbaserade bränslen för 80 % av energiförsörjningen idag. Trots att i stort sett all elproduktion i Sverige kommer från icke-fossila energikällor så är vårt beroende av fossila bränslen mycket stort p.g.a. den enorma transportapparatur som byggts upp, inte ställts om från fossila till icke-fossila bränslen. Detta gör vårt samhälle mycket sårbart och uteblivna oljeleveranser skulle ge allvarliga följder, framförallt när det gäller livsmedelsförsörjningen, efter bara några dagars förlopp.

Sedan 2009 ökar inte den globala oljeproduktionen längre. Geologen Marion King Hubbert myntade på 1950-talet begreppet ”Peak oil” - eller oljetoppen på svenska. Med oljetoppen menas den tidpunkt när den maximala produktionstakten är nådd, och (i runda slängar) hälften av oljan förbrukad och hälften kvar i marken. Det har spekulerats mycket kring när oljetoppen inträffat/inträffar. Kjell Aleklett (professor i fysik vid Uppsala universitet) bedömer att oljetoppen inträffade 2009 emedan US Joint Forces Command och tyska Bundeswehr tror att oljetoppen inträffar i år (2012). Det internationella försäkringsbolaget Lloyds tror att oljetoppen inträffade 2010 och att det inte kommer att finnas tillräckligt med olja att försörja världen med inför nästa högkonjunktur. Att hitta olja har med tiden blivit allt svårare och kostsammare. På 1800-talet krävdes endast en insatt energienhet för att kunna utvinna 100 energienheter olja. Idag är denna siffra uppe i 12. De fossila bränslena har i hög grad (tillsammans med olika uppfinningar) varit med om att skapa begreppet ”välfärd”. En välfärd som exempelvis inneburit att en enorm transportapparatur byggts upp för transporter av varor mellan leverantör och kund över hela världen och där prisbildningen i regel avgör vem som blir framgångsrik och vem som inte blir det. Välfärden har också inneburit en dramatisk ökning av resandet. På 1700-talet reste en person bosatt i västvärlden (Europa + USA) i snitt 500 meter per dag. Idag är motsvarande siffra uppe i 5 mil per dag.

Efter att ha gått igenom den globala situationen så övergick Boo Östberg till att beskriva hur man lokalt arbetar med energifrågorna i Knivsta kommun. Han är själv aktiv politiker och är bl.a. ordförande i Bygg- & Miljönämnden i Knivsta kommun. Hans grundrecept för att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle när det gäller energifrågan formulerades:

”Ställ om, snabbt, genomtänkt och planerat till ett samhälle som är mindre sårbart – genom god planering”

Knivsta kommun har arbetat fram en energistrategi med fokus på transporter, byggande och boende samt lokal energi- & livsmedelsproduktion. Genom konkret handlande har man exempelvis investerat 30 miljoner kronor i ett stort vindkraftverk som står i Skåne. P.g.a. närheten till Arlanda flygplats fick man inte lov att bygga ett så stort vindkraftverk inom kommunens gränser. Ett projekt kallat ”Försöksplats Knivsta”, en energirunda för att öka intresset för energifrågor bland allmänheten, har genomförts. Man har vidare tagit beslut om att gå in som medintressent i ett småskaligt biogasföretag inom ramen för Biogas Öst, halverat matsvinnet i skolorna tack vare en driftig kostchef och satsat hårt på energieffektivisering inom ramen för projektet ”Hållbar kommun”. I pipe-line står en massa idéer på tur att genomföras såsom peakoil-utbildning för kommunens chefer och bolag, cykel high-way (företräde för cyklar i trafiken), inrättande av s.k. pendlarparkeringar på landsbygden, förenklade tillståndsprocesser för lokala producenter att sälja sina varor inom torghandeln, bygga en skola som är helt självförsörjande och återföring av näring vid bruk av kommunägda skogar.

Tillsammans med Omställningsgrupperna i Knivsta och Sigtuna samt Sala-Heby Energi AB arrangerade Knivsta Kommun en serie publika aktiviteter i Knivsta, Sigtuna respektive Sala den 20 – 22/3 2012 kallat ”Resan mot solen” för att öka intresset bland allmänheten att investera i solenergi. Allmänheten erbjöds bl.a. att investera kapital i en andels-solelförening och att köpa ett ”villapaket” inklusive solpaneler, omvandlare och installation. Aktiviteterna lockade inte mindre än 150 deltagare och av dessa lämnade 100 personer in intresseanmälningar.

Håkan Nihlman